

BÀN THÊM VỀ CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO

Vì rằng chương trình đào tạo là yếu tố quan trọng để đột phá về mặt chất lượng đào tạo cho nên chúng ta lại bàn luận thêm về vấn đề này tuy rằng không phải là điều mới mẻ.

1. Về thiết kế chương trình đào tạo

Thực tế rất nhiều chương trình đào tạo hiện hành được xây dựng trên cơ sở kinh nghiệm có sẵn của đội ngũ cán bộ giảng dạy cơ hữu của đơn vị. Mặc dù theo hướng dẫn của ĐHQGHN để thiết kế một chương trình đào tạo nhất thiết phải có đủ 3 nhóm chuyên gia gồm: cán bộ giảng dạy nhiều kinh nghiệm, các nhà doanh nghiệp sử dụng sản phẩm đào tạo và nhóm cựu

THỰC HIỆN CHỈ THỊ 296/CT-TTG
CỦA THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ
VỀ ĐỔI MỚI QUẢN LÝ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC NHẪM NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO, NHIỀU
TRƯỜNG ĐẠI HỌC ĐANG TRIỂN
Khai các hội nghị Cán bộ
chủ chốt xây dựng chương
trình hành động.

sinh viên thành đạt.

Chúng ta có bao nhiêu chương trình đào tạo đã được thiết kế trên cơ sở khảo sát (survey) kỹ thực tế, bám sát đòi hỏi của yêu cầu xã hội, hay mới chỉ là cảm tính của nhà quản lý giáo dục rằng ngành này rất quan trọng, ngành kia là yêu cầu bức thiết của sự phát triển...

Vi thế, có ngành khi viết đề án mở ngành lại không chỉ rõ được sinh viên tốt nghiệp có thể làm được ở đâu, đảm nhận được công việc gì (cũng cần lưu ý rằng ở một số chương trình đào tạo lại để mục tiêu “hơi quá đà” là sẽ đào tạo được những chuyên gia đầu ngành, những tổng công trình sư

đẩy năng lực!)

Một trong những yêu cầu khi thiết kế chương trình đào tạo là phải chỉ rõ được chuẩn đầu ra, tiếp cận CDIO (Conceive Design – Implement – Operate), nghĩa là phải chỉ rõ sinh viên được trang bị kiến thức, kỹ năng như thế nào, có thể làm được gì sau khi tốt nghiệp:

Quy trình 4 bước của phương pháp tiếp cận CDIO bao gồm: Hình thành ý tưởng, điều tra nhu cầu và xây dựng chuẩn đầu ra; Thiết kế chương trình đào tạo đáp ứng yêu cầu chuẩn đầu ra; Đào tạo thí điểm, điều chỉnh chương trình; Triển khai đại trà.

Chuẩn đầu ra là quy định về nội dung kiến thức chuyên môn; kỹ năng thực

hành, khả năng nhận thức và tiếp nhận công nghệ, khả năng giải quyết vấn đề; công việc mà người học có thể đảm nhận sau khi tốt nghiệp và các yêu cầu đặc thù khác đối với từng trình độ, ngành đào tạo. Xây dựng và ban hành chuẩn đầu ra là yêu cầu bắt buộc đối với tất cả chương trình đào tạo.

Ví dụ chuẩn trình độ ngoại ngữ đầu ra của các chương trình đào tạo đại học ở ĐHQGHN quy định như sau: Hệ chính quy: Chuẩn B1 (đối với tiếng Anh: tương đương 4.0 IELTS); Chương trình đào tạo chất lượng cao: Chuẩn B2 (đối với tiếng Anh: tương đương 5.0 – 5.5 IELTS); Chương trình đào tạo tài năng, chuẩn quốc tế: Chuẩn C1 (đối với tiếng Anh: tương đương 6.0

IELTS).

Sau khi xác định rõ mục tiêu đào tạo, chuẩn đầu ra mới bắt tay vào thiết kế các môn học, các khối kiến thức: kiến thức chung, kiến thức toán học và khoa học tự nhiên, xã hội và nhân văn, kiến thức cơ bản, kiến thức cơ sở, kiến thức chuyên ngành, nghiệp vụ và bổ trợ với mức độ liên thông cao giữa các chương trình đào tạo, phù hợp với việc triển khai đào tạo theo phương thức tín chỉ trong toàn ĐHQGHN.

Một sự khác biệt hiện nay giữa chương trình đào tạo của Việt Nam so với chương trình đào tạo ở một số đại học tiên tiến là: số môn học còn quá nhiều, mỗi môn học lại chỉ có 2 tín chỉ. Vì thế kiến thức khoa học không được trang bị đầy đủ và số các lần thi, kiểm tra lại tăng lên.

Có một số môn học được đưa vào chương trình không ăn nhập với mục tiêu đào tạo, đôi khi không tuân thủ theo 1 triết lý logic nào.

Lại có chuyên gia “tự hào” rằng chương trình đào tạo của đơn vị đã kết tinh được tinh hoa của các chương trình đào tạo của nhiều đại học tiên tiến kể cả Âu, Á, Mĩ, Úc... (Xin được miễn bình luận vì chương trình thiết kế không theo một hệ thống logic chặt chẽ mà “đầu Ngô mình Sở” thì chất lượng đào tạo sẽ có vấn đề).

Ngày nay, khi chương trình đào tạo được phê duyệt và công bố thì phải qua một khâu nữa là kiểm định chất lượng. Hiển nhiên, các chương trình đào tạo đã qua kiểm định chất lượng khắt khe, được xác nhận đạt chuẩn AUN thì uy tín của đơn vị đào tạo được nâng cao.

2. Triển khai chương trình đào tạo

Một số đơn vị vẫn theo “nếp cũ” là xây dựng một đề án mở ngành và kèm theo một tờ trình đề nghị phê chuẩn chương trình đào tạo và xin phép tuyển sinh ngay.

Từ năm 2009 ĐHQGHN đã lưu ý rằng: Sau khi đề án mở ngành được thẩm định và chương trình đào tạo được

phê chuẩn, thì cần có một khoảng thời gian để đơn vị chuẩn bị đầy đủ các điều kiện đảm bảo chất lượng đào tạo theo các tiêu chí, tiêu chuẩn kiểm định chất lượng chương trình đào tạo của ĐHQGHN.

Để án mở ngành học mới cần tuân thủ theo các nguyên tắc sau đây:

1. Các ngành học mới có nhu cầu xã hội cao trước mắt và lâu dài, được minh chứng qua điều tra khảo sát.
2. Ưu tiên xây dựng các ngành học có tính liên ngành, độc đáo, phát huy thế mạnh của các đơn vị; thúc đẩy liên thông, liên kết trong ĐHQGHN; hợp tác với các viện nghiên cứu, các doanh nghiệp và các cơ sở sử dụng người học sau tốt nghiệp.
3. Phù hợp với sứ mệnh, gắn liền với chiến lược phát triển của đơn vị và của ĐHQGHN; có vai trò thí điểm tiên phong cho hệ thống giáo dục đại học của Việt Nam.
4. Không trùng với các chương trình

đào tạo do các đơn vị đào tạo khác trong ĐHQGHN đang làm đầu mối phụ trách.

5. Tiếp cận chuẩn năng lực đầu ra theo qui trình CDIO.
6. Phù hợp với các điều kiện đảm bảo chất lượng hiện có và khả năng bổ sung của ĐHQGHN và của từng đơn vị đào tạo; có khả năng khai thác được nguồn lực của doanh nghiệp, các nhà tài trợ, nguồn vốn ngoài ngân sách và các khả năng xã hội hóa khác.
7. Ưu tiên mở ngành học mới nhưng không tăng quy mô tuyển sinh chung của ĐHQGHN.
8. Phát huy được hiệu quả của hợp tác quốc tế để xây dựng chương trình và tổ chức đào tạo, nhanh chóng đạt chuẩn quốc tế về nội dung, phương pháp, mô hình đào tạo và hệ thống văn bằng...

Trong số các tiêu chí kiểm định chất lượng có một tiêu chí hết sức quan trọng đó là phải đáp ứng đầy đủ tài

liệu, cơ sở học liệu, giáo trình để người học có khả năng tự học, tự nghiên cứu. Đây cũng là một yêu cầu của phương thức đào tạo theo tín chỉ.

Trong cuộc cạnh tranh quyết liệt để phát huy vị thế của đơn vị đào tạo, thu hút người giỏi vào học, đào tạo được nhân lực chất lượng cao đáp ứng nhu cầu xã hội thì việc thiết kế chương trình đào tạo và triển khai chương trình đào tạo theo chuẩn quốc tế là một yếu tố rất quan trọng. Hy vọng các đơn vị đào tạo sẽ xây dựng và hoàn thiện các chương trình đào tạo mang tầm vóc của ĐHQGHN.

PGS.TS NGUYỄN VĂN NHÃ

>> Giảng viên và sinh viên của trường ĐH Ngoại ngữ, ĐHQGHN trong giờ thảo luận

